

2024 жылғы 25 қарашадан бастап Қазақстан Республикасының төлем жүйесінің ISO 20022 стандартына көшу

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің 2024 жылға арналған жоспарына сәйкес, 25 қарашадан бастап еліміздің төлем жүйесі ISO 20022 стандартына ауыстырылады. Осыған байланысты кейбір заңнамалық актілерге төлем құжаттарына қосымша ақпарат қосуға қатысты өзгерістер енгізілді.

Төлем құжаттарына келесі қосымша деректемелер енгізіледі:

1. Егер жөнелтуші немесе бенефициар Қазақстан Республикасының резиденті болмаса, **резиденттік елін көрсету керек.**

Егер ақша жөнелтуші немесе бенефициар Қазақстан Республикасының резиденті болып табылмаса, ҚР МК 06 ISO 3166-2001 - «Елдердің және олардың әкімшілік-аумақтық бірліктерінің атауларын белгілеуге арналған кодтар» Қазақстан Республикасының Мемлекеттік жіктеуішіне сәйкес, резиденттік елі - тиісті елдің екі әріптік коды форматында көрсетіледі. Бұл банк бөлімшелері арқылы да, интернет-банкинг немесе мобильді қосымша арқылы да аударымдар жасаған кезде міндетті болады.

Бұл қағида еңбекақыны басқа банктерге аударған кезде де қолдануы тиіс. Заңды тұлғаның әрбір қызметкеріне, егер ол Қазақстанның резиденті болып табылмаса, резиденттік елінің кодын көрсету үшін арнайы өріс қосылады.

2. **«Нақты ақша жөнелтуші»** және **«Нақты (түпкілікті) бенефициар»** деген ұғымдар енгізіледі. Бұл - ақша аудару процесіне ақша жөнелтуші мен ақша алушыдан басқа да тараптар қатысатын жағдайларға қатысты. Олар үшін ISO 20022 форматында жеке өрістер қарастырылған.

Нақты ақша жөнелтуші – міндеттемесін орындау үшін төлем және (немесе) ақша аударымы жүзеге асырылатын тұлға;

Нақты (түпкілікті) бенефициар - ақшаның түпкілікті алушысы немесе пайдасына міндеттеме орындалатын тарап болып табылатын тұлға;

Нақты жөнелтуші/бенефициар – аударымға қатысатын, Банкте шоты жоқ тарап. Алайда, олардың деректері тиісті өрістерде көрсетілуі тиіс.

Мысалы:

1. ЗТ (заңды тұлға) өзінің ұйымы/филиалы үшін салық/МЗЖ (міндетті зейнетақы жарнасы), әлеуметтік төлемдер төлейді делік, бұл жағдайда ЗТ **«ақша жөнелтуші»** де, оның еншілес ұйымы/филиалы – **«нақты жөнелтуші»**.

2. ЗТ зейнетақы төлемдерін төлеп жатыр делік. Алушы - ЗТМО, **«нақты (түпкілікті) бенефициар** - ЗТ қызметкері болып табылатын ЖТ (жеке тұлға).

3. ЗТ өз қызметкері үшін алимент төлейді делік. ЗТ – **«ақша жөнелтуші»**, ал осы заңды тұлғаның қызметкері болып табылатын жеке тұлға – **«нақты жөнелтуші»**.

4. **ЖСО (жеке сот орындаушысы)** борышкер үшін ақшаны төлейді делік, ЖСО - **ақша жөнелтуші** де, борышкер - **«нақты ақша жөнелтуші»**.

Егер нақты төлеуші, нақты (түпкілікті) бенефициар тиісінше ақша жөнелтушімен, бенефициармен бір тұлғада сәйкес келсе, оларды көрсету талап етілмейді.

Интернет-банкингте және мобильді қосымшада немесе төлем тапсырмаларының қағаз тасығыштағы нысандарында **«Нақты ақша жөнелтуші»** және **«Нақты (түпкілікті) бенефициар»** үшін қосымша өрістер қосылады, ақша аудару процесіне қосымша қатысушылар болған жағдайда, аталған өрістерді толтыру қажет болады.

Қазақстан Республикасының аумағында теңгемен төлемдерді және ақша аударымдарын жүргізу жөніндегі жаңа нормативтерді іске асырудың шеңберінде сіздерге осы хабарламаға қоса берілген ақпараттық материалдарды танысуға ұсынамыз:

- № 1 қосымша: «MT форматында ақша аударымдарын импорттау»
- № 2 қосымша: «IC форматында ақша аударымдарын импорттау»
- № 3 қосымша: «MTJDE форматында ақша аударымдарын импорттау».

Осыған байланысты, алынған ақпараттарды **2024 жылдың 25 қарашасына дейінгі мерзімде** сіздің есептік бағдарламаларыңызды орнатумен айналысатын әзірлеушілер мен мамандарға ұсынуға

кеңес береміз. Бұл бағдарламалық жасақтаманы төлем тапсырмаларын қалыптастырудың жаңа талаптарына уақытылы бейімдеу үшін қажет. Аталған өзгерістер күшіне енгеннен кейін қаржылық жүйелеріңіздің үздіксіз және дұрыс жұмыс істеуін қамтамасыз ету үшін, сіздерден осы мәселеге ерекше назар аударуларыңызды сұраймыз.

№ 1 қосымша: «МТ форматында ақша аударымдарын импорттау»

Төлем тапсырмасы

1. Төлем тапсырмасы

Нақты жіберуші туралы ақпаратты көрсету үшін :80: бөлімі қосылады.

Бөлім міндетті емес, ол нақты жіберуші мен жіберуші екі түрлі болған жағдайда ғана қосылады.

Белгіленуі	Атауы	Міндеттілігі
80	Нақты жіберуші	Міндетті емес

:80: бөлім мазмұны

Сипаттама	Жиектің таңбалануы	Форматы	Міндеттілігі
Нақты жіберушінің атауы	/NAME/	60x	Міндетті
Нақты жіберушінің ЖСН/БСН	/IDN/	12n	Міндетті (ЖСН/БСН болмаған кезде 12 рет нөл саны жазылады)
Резиденттік белгісі	/IRS/	1 – резидент немесе 2 - бейрезидент	Міндетті
Экономика секторы	/SECO/	1-ден 9-ға дейін	Міндетті

Жаңа бөлімнің мысалы:

:80:

/NAME/ТОО Алмастрой

/IDN/123456789012

/IRS/1

/SECO/7

2. Нақты алушы.

Нақты алушы туралы ақпаратты көрсету үшін :80: бөлімі қосылады.

Бөлім міндетті емес, ол нақты алушы мен алушы екі түрлі болған жағдайда ғана қосылады.

Белгіленуі	Атауы	Міндеттілігі
81	Нақты алушы	Міндетті емес

:81: бөлім мазмұны

Сипаттама	Жиектің таңбалануы	Форматы	Міндеттілігі
Нақты алушының атауы	/NAME/	60x	Міндетті
Нақты алушының ЖСН/БСН	/IDN/	12n	Міндетті (ЖСН/БСН болмаған кезде 12 рет нөл саны жазылады)
Резиденттік белгісі	/IRS/	1 – резидент немесе 2 - бейрезидент	Міндетті
Экономика секторы	/SECO/	1-ден 9-ға дейін	Міндетті

:81:

/NAME/ТОО Атамекен

/IDN/123456789000

/IRS/1

/SECO/7

3. Алушының резиденттік елі.

Егер бенефициар бейрезидент болған жағдайда, :59: бөліміне бенефициардың резиденттік елі қосылады (екі әріпті код (RU, CN және т.б.)).

Сипаттама	Жиектің таңбалануы	Форматы	Міндеттілігі
Резиденттік елі	/TRYOFRES/	2a Екі әріпті код (RU, CN және т.б.)	Міндетті емес (бейрезидент бенефициар үшін ғана көрсетіледі)

:59: бөлімнің мысалы, жаңа деректерімен:

:59:KZ169655147SD1591231

/NAME/АО "Банк"

/IDN/980140001422

/IRS/2

/SECO/5

/TRYOFRES/CN

Әлеуметтік төлемдер

1. Нақты жіберуші.

Нақты жіберуші туралы ақпаратты көрсету үшін :80: бөлімі қосылады.

Бөлім міндетті емес, ол нақты жіберуші мен жіберуші екі түрлі болған жағдайда ғана қосылады.

Белгіленуі	Атауы	Міндеттілігі
80	Нақты жіберуші	Міндетті емес

:80: бөлім мазмұны

Сипаттама	Жиектің таңбалануы	Форматы	Міндеттілігі
Нақты жіберушінің атауы	/NAME/	60x	Міндетті
Нақты жіберушінің ЖСН/БСН	/IDN/	12n	Міндетті (ЖСН/БСН болмаған кезде 12 рет ноль саны жазылады)
Резиденттік белгісі	/IRS/	1 – резидент немесе 2 - бейрезидент	Міндетті
Экономика секторы	/SECO/	1-ден 9-ға дейін	Міндетті

Жаңа бөлімнің мысалы:

:80:

/NAME/ТОО Алмастрой

/IDN/123456789012

/IRS/1

/SECO/7

Еңбекақыны аудару

1. Нақты жіберуші.

Нақты жіберуші туралы ақпаратты көрсету үшін :80: бөлімі қосылады.

Бөлім міндетті емес, ол нақты жіберуші мен жіберуші екі түрлі болған жағдайда ғана қосылады.

Белгіленуі	Атауы	Міндеттілігі
80	Нақты жіберуші	Міндетті емес

:80: бөлім мазмұны

Сипаттама	Жиектің таңбалануы	Форматы	Міндеттілігі
Нақты жіберушінің атауы	/NAME/	60x	Міндетті
Нақты жіберушінің ЖСН/БСН	/IDN/	12n	Міндетті (ЖСН/БСН болмаған кезде 12 рет ноль саны жазылады)
Резиденттік белгісі	/IRS/	1 – резидент немесе 2 - бейрезидент	Міндетті
Экономика секторы	/SECO/	1-ден 9-ға дейін	Міндетті

Жаңа бөлімнің мысалы:

:80:

/NAME/ТОО Алмастрой

/IDN/123456789012

/IRS/1

/SECO/7

2. Алушылар бойынша қосымша деректер.

:21: бөлімге алушы туралы ақпаратқа арналған жиек қосылады:

Сипаттама	Жиектің таңбалануы	Форматы	Міндеттілігі
Резиденттік белгісі	/IRS/	1 – резидент немесе 2 - бейрезидент	Міндетті
Экономика секторы	/SECO/	1-ден 9-ға дейін	Міндетті
Резиденттік елі	/CTRYOFRES/	Екі әріптің код (RU, CN және т.б.)	Міндетті емес (тек бейрезиденттер үшін көрсетіледі)

:21: бөлімнің мысалы, қосымша жиектерімен:

:21:1

:32B:KZT54970,00

:70:

/FM/ЛИПОВАЯ

/NM/ЕЛИЗОВЕТА

/FT/СЕРГЕЕВНА

/IDN/721118248548

/LA/KZ75965KZT2069100601

/IRS/2

/SECO/9

/CTRYOFRES/BR

№ 2 қосымша: «1С форматында ақша аударымдарын импорттау»

Төлем тапсырмасы

1. Нақты жіберуші.

Жиектер міндетті емес және нақты жіберуші жіберуші мен жіберуші екі түрлі болған жағдайда қосылады.

Сипаттама	Жиектің таңбалануы	Форматы
Нақты жіберуші	ФактическийПлательщик	60x
Нақты жіберушінің ЖСН/БСН	ФактическийПлательщикБИН	12n
Нақты жіберушінің КОД	ФактическийПлательщикКОД	2n

Мысалы:

ПлательщикНаименование=ТОО "РЕМОНТ СЕРВИС"

ПлательщикБИН_ИИН=160440000000

ПлательщикКБЕ=17

ПлательщикИИК=KZ2996502F0000000000

ФактическийПлательщик=ТОО РОМАШКА

ФактическийПлательщикБИН=012345678901

ФактическийПлательщикКОД=19

ПлательщикБанкНаименование=АО "ForteBank"

ПлательщикБанкБИК=IRTYKZKA

2. Нақты алушы.

Сипаттама	Жиектің таңбалануы	Форматы
Нақты алушы	ФактическийПолучатель	60x
Нақты алушының ЖСН/БСН	ФактическийПолучательБИН	12n
Нақты жіберушінің Бек	ФактическийПолучательКБЕ	2n

Мысалы:

ПолучательНаименование=ТОО "Кзгрупп"

ПолучательБИН_ИИН=061240000000

ПолучательКБЕ=17

ПолучательИИК=KZ50914122203KZ00000

ФактическийПолучатель=ТОО "Булдирген"

ФактическийПолучательБИН=210987654321

ФактическийПолучательКБЕ=17

ПолучательБанкНаименование=АО "Bereke Bank"

ПолучательБанкБИК=BRKEKZKA

3. Алушының резиденттік елі.

Егер бенефициар бейрезидент болған жағдайда, бенефициардың резиденттік елі қосылады (екі әріпті код (RU, CN және т.б.).

Алушының резиденттік елі	ПолучательСтранаРезидентства	2a Екі әріптің код (US, UZ және т.б.)
--------------------------	------------------------------	--

Мысалы:

ПолучательНаименование=ТОО "Кзгрупп"

ПолучательБИН_ИИН=061240000000

ПолучательКБЕ=27

ПолучательСтранаРезидентства=US

ПолучательИИК=KZ50914122203KZ00000

Әлеуметтік төлемдер

1. Нақты жіберуші.

Жиектер міндетті емес және нақты жіберуші жіберуші мен жіберуші екі түрлі болған жағдайда қосылады.

Сипаттама	Жиектің таңбалануы	Форматы
Нақты жіберуші	ФактическийПлательщик	60x
БИН фактического отправителя	ФактическийПлательщикБИН	12n
Нақты жіберушінің КОД	ФактическийПлательщикКОД	2n

Мысалы:

ПлательщикНаименование=ТОО "РЕМОНТ СЕРВИС"

ПлательщикБИН_ИИН=160440000000

ПлательщикКБЕ=17

ПлательщикИИК=KZ2996502F0000000000

ФактическийПлательщик=ТОО РОМАШКА

ФактическийПлательщикБИН=012345678901

ФактическийПлательщикКОД=19

ПлательщикБанкНаименование=АО "ForteBank"

ПлательщикБанкБИК=IRTYKZKA

Еңбекақыны аудару

1. Нақты жіберуші.

Жиектер міндетті емес және нақты жіберуші жіберуші мен жіберуші екі түрлі болған жағдайда қосылады.

Сипаттама	Жиектің таңбалануы	Форматы
Нақты жіберуші	ФактическийПлательщик	60x
Нақты жіберушінің ЖСН/БСН	ФактическийПлательщикБИН	12n

Нақты жіберушінің КОД	ФактическийПлательщикКОД	2п
-----------------------	--------------------------	----

Мысалы:

ПлательщикНаименование=ТОО "РЕМОНТ СЕРВИС"

ПлательщикБИН_ИИН=160440000000

ПлательщикКБЕ=17

ПлательщикИИК=KZ2996502F0000000000

ФактическийПлательщик=ТОО РОМАШКА

ФактическийПлательщикБИН=012345678901

ФактическийПлательщикКОД=19

ПлательщикБанкНаименование=АО "ForteBank"

ПлательщикБанкБИК=ІРТҮКЗКА

2. Алушылар бойынша қосымша деректер.

Қызметкердің БеК	СотрудникКБЕ	2п
Қызметкердің резиденттік елі	СотрудникСтранаРезидентства	2а Егер қызметкер бейрезидент болса, екі әріптің код қосылады (US, UZ және т.б.)

Мысалы:

СОТРУДНИК=Русова Галина Алексеевна

Регистрация=Русова Галина Алексеевна

СотрудникБИН_ИИН=871003400000

СотрудникДатаРождения=03.10.1987

СотрудникКБЕ=27

СотрудникСтранаРезидентства=US

Период=032021

Сумма=1488.00

КОНЕЦСОТРУДНИК

СОТРУДНИК=Сайгак Марина Анатольевна

Регистрация=Сайгак Марина Анатольевна

СотрудникБИН_ИИН=720206400000

СотрудникДатаРождения=06.02.1972

СотрудникКБЕ=17

Период=032021

Сумма=3013.00

КОНЕЦСОТРУДНИК

№ 3 қосымша: «MTJDE форматында ақша аударымдарын импорттау»

1. Нақты жіберуші.

Жиектер міндетті емес және нақты жіберуші жіберуші мен жіберуші екі түрлі болған жағдайда қосылады.

Сипаттама	Жиектің таңбалануы	Форматы
Нақты жіберуші	21	60x
Нақты жіберушінің ЖСН/БСН	22	12n
Нақты жіберушінің КОд	23	2n

2. Нақты алушы.

Жиектер міндетті емес және нақты алушы мен алушы екі түрлі болған жағдайда қосылады.

Сипаттама	Жиектің таңбалануы	Форматы
Нақты алушы	24	60x
Нақты алушының ЖСН/БСН	25	12n
Нақты жіберушінің БеК	26	2n

3. Алушының резиденттік елі.

Егер бенефициар бейрезидент болған жағдайда, бенефициардың резиденттік елі қосылады (екі әріпті код (RU, CN және т.б.).

Сипаттама	Жиектің таңбалануы	Форматы
Алушының резиденттік елі	27	2a Екі әріптің код (US, UZ және т.б.)